

Door de rode zee

Periodethema: Mozes
Exodus 13: 17-22 en 14

KERNTEKSTEN

'Alzo dat de Egyptenaars zullen weten, dat Ik de HEERE ben.' (Ex. 14: 4b)

'De HEERE zal voor ulieden strijden en gij zult stil zijn.' (Ex. 14: 14)

'Alzo verlost de HEERE Israël aan dien dag uit de hand der Egyptenaren.' (Ex. 14: 30)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

De Egyptenaren denken na alles wat ze meege- maakt hebben, dat zij zelf alles kunnen regelen. De Heere, de God van Israël, zal laten zien dat Hij de HEERE is. Hij zal voor de Israëlieten strijden. Ze hoeven zelf niets te doen. Ze moeten alleen maar stil zijn en wachten op de Heere. Hij zal hen definitief verlossen van de Egyptenaren. De Israëlieten zullen hen nooit meer zien.

BEGINSITUATIE

Vorige week is verteld over de uittocht uit Egypte. Stel duidelijke vragen over het verhaal van vorige week:

- Welk dier wordt door de vader geslacht en waarom?
- Wat moet er met het bloed van dit dier gebeuren?
- Welke betekenis heeft dat bloed?
- Wat bakt de moeder?
- Welke boodschap krijgen de Israëlieten die nacht?
- Wat is er bij de Egyptenaren gebeurd?
- Waar moeten de Israëlieten om vragen?
- Wat nemen ze mee uit Egypte?

DOELSTELLINGEN

- De kinderen laten zien in de vertelling dat de Heere doet wat Hij belooft; Hij maakt Zijn beloften altijd waar.
- De kinderen duidelijk maken dat de Heere het volk verlost en dat ze zelf niets hoeven te doen: God strijdt vóór Zijn kinderen en tegen de vijanden van Zijn volk.

INDELING

- Het vertrek uit Egypte.
- De zorg van God.
- De achtervolging door de Egyptenaren.
- De doortocht van de Israëlieten.
- De ondergang van de Egyptenaren.

OPMERKINGEN

Laat in dit verhaal twee kanten naar voren komen: Gods straffen, maar ook Gods genade.

Bij de voorbereiding kunt u de site <http://abcvanhetgeloof.nl> gebruiken. Zowel voor de jongeren als voor de kinderen wordt het begrip 'verlossing', 'dankbaarheid', 'doop' en 'geloof' goed uitgelegd en besproken:

abcvanhetgeloof.nl/wij-geloven/verlossingDocument3
abcvanhetgeloof.nl/dankbaarheid
abcvanhetgeloof.nl/wij-geloven/doop-jongeren
abcvanhetgeloof.nl/wij-geloven/geloof-jongeren en
abcvoorkinderen.nl/wij-belijden/verlossing.html
abcvoorkinderen.nl/wij-belijden/dankbaarheid.html
abcvoorkinderen.nl/wij-geloven/doop.html
abcvoorkinderen.nl/wij-geloven/geloof

ZINGEN

Psalm 25: 2; 81: 1, 6 en 12; 105: 24; 119: 69; 136: 1 en 26.

Voor de kinderen uit groep 5 en 6: Psalm 74: 13 en 14; 78: 7; 91: 5; 105: 21; 106: 5 en 6; 136: 15 en 16. 'Met Mozes zijn wij meegegaan' (AWN, deel 1, nr. 8; WKK, nr. 533)

'De koning van Egypteland trok al zijn legers saam' (AWN, deel 1, nr. 9; OTH, nr. 457)

'Waar gij henengaat' (UAM, nr. 159)

'Dit is de dag, dit is de dag' (OTH, nr. 148)

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 119: 69. De Heere is volmaakt en rechtvaardig. De Heere heeft wetten ingesteld die goed zijn. Daarom mag de Heere vragen om naar die wetten te leven. Als we niet naar die wetten leven, zal Hij ons loon geven: dat is de straf op de zonden. De Heere eist van ons dat we op Zijn waarheid letten. We moeten ons elke keer afvragen wat de waarheid van God is. Wat God ons leert is heel belangrijk. We moeten ook beseffen dat God recht heeft op heel ons leven.

INTRODUCTIE

Praat met kinderen over 'wolken'. Welke betekenis heeft een wolk? U kunt denken aan regen, aan onweer, aan hagel en sneeuw, maar ook aan schaduw. Geef de kinderen de opdracht om te luisteren welke betekenis de 'wolk' heeft in dit verhaal.

BRUGZIN OF BEGINZIN

Wat een lange stoet! Er lijkt geen eind aan te komen. Wat lopen daar veel mensen!

Vertelling

Wie zijn die mensen? Het zijn de Israëlieten. Ze lopen met vijf mensen naast elkaar, keurig in een lange rij. Het lijkt net alsof er een militaire colonne door de woestijn loopt. Er lopen ongeveer drie miljoen mensen, meer dan drie keer zoveel mensen als in Amsterdam wonen.

HET VERTREK UIT EGYPTE

Waar moeten de Israëlieten naar toe? Naar Kanaän. Eindelijk heeft Farao naar God geluisterd en de Israëlieten toestemming gegeven om Egypte na 430 jaar te verlaten. Maar als je goed kijkt, lopen ze helemaal niet in de richting van Kanaän. De kortste weg is langs de kust bij de Middellandse Zee. Je gaat langs het land van de Filistijnen en je bent in een paar dagen in Kanaän.

Maar de Heere wil dit niet. Hij heeft een ander plan. Als ze via de kortste weg reizen, moeten ze langs de sterke vestingsteden van de Egyptenaren. Bovendien hebben de Filistijnen sterke soldaten, die vechten gewend zijn. Ook hebben ze veel strijdwagens en ijzeren wapens. Het volk Israël zal

MATERIALEN

Voor de kinderen uit groep 5 en 6 is het goed om een kaart te gebruiken, die de reis van de Israëlieten door de woestijn laat zien.

Bijbelland in beeld II: de plaat over de tent: de Israëlieten woonden in tenten.

Bijbelland in beeld II: de plaat over de waterput: het water moesten ze uit een waterput halen of uit een beekje als dat er in de buurt was.

BORDPLAN

Schrijf enkele 'kernwoorden' op het bord:

Farao

Mozes

Aäron

Egyptenaren

schrikken. Ze zijn niet gewend om te vechten. Misschien willen ze op dat moment wel terug naar Egypte. Dat wil de Heere niet! Hij wil hen beschermen.

Een paar mannen dragen een kist. Daarin liggen de beenderen van Jozef. Heel lang stond die kist in Egypte. Voor zijn sterven had Jozef gezegd dat het volk weer terug zou gaan naar Kanaän. Ze moesten dan zijn kist meenemen en hem in Kanaän begraven. Mozes heeft aan deze opdracht gedacht. Daarom wordt de kist meegedragen. De kist van Jozef was eigenlijk de hele tijd een zichtbare belofte van God, al was het volk dit vaak vergeten. *Wij begrijpen niet altijd de dingen die in de wereld gebeuren. Maar de Heere heeft overal Zijn bedoeling mee. Hij wil door de dingen ons laten zien dat Hij doorgaat met Zijn werk.*

DE ZORG VAN GOD

Hoe weet het volk waarheen ze moeten lopen? In die tijd was er geen internet. Je kon niet snel iets opzoeken. Mozes heeft veertig jaar geleden ook in die woestijn gelopen. Maar ook hij weet niet wat God wil. De Heere maakt het Zelf duidelijk. Hij wijst het volk overdag de weg door de wolkkolom. In de woestijn kan de zon heel fel schijnen. Je krijgt het erg warm en je kunt enorme dorst krijgen. De wolkkolom geeft hen schaduw en beschermt hen tegen de hitte van de zonnestrallen.

's Nachts wordt de wolkkolom een vuurkolom. De vuurkolom beschermt hen tegen de kou van de nacht en geeft ook licht. Zo wordt het 's nachts niet helemaal donker. Het volk kan ook in de nacht verder trekken, omdat God hen door de vuurkolom de weg wijst. De wolkkolom en de vuurkolom laten zien dat God altijd bij het volk Israël is. Ze zijn een

teken van Gods nabijheid en zorg voor het volk. *Zie je hoe God zorgt? Hij zorgt altijd voor Zijn kinderen, dag en nacht! Ook al zie het niet, God is er altijd. Ken jij iets van Gods trouwe zorg? Ben jij een kind van God? Dan mag je het zeker weten: God zorgt voor mij!* De Israëlieten trekken voorbij de stad Etham. Dat is een sterke verdedigingsstad, waar soldaten wonen. Maar ze kunnen rustig verder gaan. Er is niemand die hen kwaad doet. God beschermt Zijn volk.

Maar nu gaat de wolkkolom niet verder naar de woestijn. Het lijkt alsof ze terugkeren naar Egypte. Dat klopt ook een beetje. De Heere zegt tegen Mozes: 'jullie moeten je tenten opzetten bij Pi-Hachiroth.' Deze stad, die vernoemd is naar een afgod, ligt vlak bij de zee en tussen de bergen. Het is helemaal niet logisch dat ze deze route volgen, maar zo wil God het.

DE ACHTERVOLGING DOOR DE EGYPTENAREN

In Egypte is het inmiddels erg onrustig. Farao hoort dat het volk een vreemde route in de woestijn volgt. Hij denkt dat het volk verdwaald is. Ze trekken maar wat rond in de woestijn. Bovendien zien de Egyptenaren de gevolgen van het vertrek van de Israëlieten: ze zijn hun slaven en knechten kwijt. Daarom zeggen Farao en zijn knechten tegen elkaar: 'waarom hebben we dat volk eigenlijk toestemming gegeven om te vertrekken? We gaan ze terughalen. Zo snel mogelijk.' De Heere zorgt ervoor dat Farao zijn hart opnieuw verhardt. God zal laten zien dat hij Zijn vijanden straft en dat Hij voor Zijn volk zorgt. Gods trouw en almacht zal opnieuw blijken.

Heel snel worden zeshonderd strijdwagens in gereedheid gebracht. Bij elke wagen horen minstens drie mensen: een wagenmenner (een voerman die de wagen bestuurt), een boogschutter en een schildknaap die het schild draagt om de pijlen van de vijand af te weren. Het is een soort elitekorps. Het zijn allemaal geoefende soldaten, die gewend zijn om te vechten. Ze zullen de Israëlieten verrassen en hen terugbrengen in Egypte.

Wat schrikt het volk als ze de Egyptenaren horen komen. Ze raken helemaal in paniek. Voor hen is de zee. Daar kunnen ze niet doorheen. Naast hen zijn hoge bergen waar ze niet snel overheen kunnen. En achter hen zijn hun vijanden, de Egyptenaren. Ze zitten in de val en kunnen geen kant meer op.

In hun angst roepen ze tot de Heere. Maar ze gaan verder. Ze geven Mozes de schuld van deze situatie. Ze zeggen: 'waarom hebt u ons uit Egypte in deze woestijn gebracht? Waren er in Egypte niet genoeg graven voor ons? Moeten we nu hier sterven? U had ons beter in Egypte kunnen laten. We moesten daar wel werken voor de Egyptenaren, maar dat was beter dan hier te moeten sterven.

We hebben dat toch al eerder gezegd?' Het volk heeft er spijt van dat ze uit Egypte gegaan zijn. Ze vertrouwen Mozes niet en eigenlijk vertrouwen ze God ook niet. Hij heeft hen geholpen en hen laten zien dat Hij almachtig is. En nu...?

Ze geven God de schuld van alles. Wat erg! Maar hoe is dat bij jou? Als je bidt tot God wil je dat Hij zo snel mogelijk helpt. Of niet soms? En als er dan niets gebeurt en niets verandert? Mopper je dan ook? Wat moeten we leren op God te vertrouwen en alles van Hem te verwachten. Je mag alle dingen in Zijn handen leggen en geloven dat het goed is zoals God het doet.

DE DOORTOCHT VAN DE ISRAËLIETEN

'Wees niet bang', zegt Mozes. 'Wacht rustig af en doe wat God zegt. Hij zal er vandaag voor zorgen dat de Egyptenaren het verliezen. Jullie zullen ze nooit meer zien.' Mozes blijft vertrouwen op God. Toen de Heere hem riep, had hij allerlei uitvluchten en wist hij niet wat hij zeggen moest. Nu blijkt dat de Heere Mozes veel geleerd heeft. Mozes blijft rustig en vertelt de woorden van God.

De Israëlieten hoeven niets te doen. De Heere zal voor hen vechten. Daarom klinkt het uit de mond van Mozes: 'verder lopen.' Daar gaat het volk, in een lange rij. Maar dat is toch onmogelijk? Dan lopen ze toch in de richting van de zee? Moeten ze allemaal zwemmen? Of moeten ze vloten maken van planken? Nee, ze moeten alleen maar lopen.

God zegt tegen Mozes: 'steek je staf omhoog, strek je hand uit over de zee en spleet het water uiteen.' Mozes doet wat God hem opdraagt. Kijk eens wat er gebeurt... Het water in de zee splitst zich in twee stukken. Er komt een pad door de zee. De Heere laat ook een oostenwind komen, zodat het pad droog wordt. Het water blijft als een muur staan. De Israëlieten kunnen nu doorlopen. Ze hoeven niet te stoppen bij de zee. Ze lopen op het droge pad in een lange stoet achter elkaar. Niemand wordt nat, ze hebben zelfs droge voeten. Het duurt heel lang voor alle mensen over het pad naar de andere kant gelopen zijn: de hele nacht. Is het dan licht genoeg om de hele nacht door te lopen? Ja, want de wolkkolom die anders voor het volk uitgaat, is nu achter hen. De wolkkolom geeft hen licht. Wat een wonder! Wie zorgt daarvoor? De HEERE!

DE ONDERGANG VAN DE EGYPTENAREN

Hoe gaat het bij de Egyptenaren? De wolkkolom staat tussen hen en de Israëlieten in. Maar zij zien geen licht. Bij hen zijn de wolken donker als de nacht. Daardoor kunnen zij niet bij de Israëlieten komen. God beschermt Zijn volk. Als het morgen is, ziet Farao de mensen aan de andere kant van de Schelfzee. 'Erachteraan', roept hij. Direct worden de paarden in beweging gezet en in volle vaart stormen ze het droge pad in de zee op. Farao denkt

niet na en wil maar één ding: zijn slaven terughalen. Hij houdt geen rekening met de God van Israël. Opeens steigeren de paarden. Ze hinniken van angst. De wielen van de wagens raken elkaar. De soldaten vallen van hun strijdagens. Er ontstaat grote paniek. Wat gebeurt er? God ziet de Egyptenaren en laat hen schrikken. Bovendien wordt het pad modderig. De wagens kunnen niet meer snel vooruit, ze komen met de wielen vast te zitten in de modder. 'Terug, laten we vluchten', roepen ze. Ze proberen de wagens om te keren, terug naar de andere kant, maar het lukt niet. Opeens vallen de muren van water om. Het water spoelt over de paarden, de wagens en de ruiters. Ze proberen nog weg te komen, maar dat gaat niet. Ze verdrinken in het water van de Schelfzee. Allemaal, niet één blijft er leven.

Wat is er gebeurd? Waarom vallen de muren van water op dat moment om? De Heere heeft tot Mozes gezegd: 'strek nog een keer je hand uit over het water en Ik zal het water over de Egyptenaren laten stromen.' De Israëlieten zijn veilig aan de andere kant. Ze hoeven niet te vechten, want God doodt alle Egyptenaren. Wat een trouwe zorg van God!

Voor Farao is het nu te laat. Hij wordt door God gestraft. Als de Heere tegen je is, kan het niet goed gaan. Dat is ook vandaag zo. Als je God niet kent, gaat het altijd verkeerd. Nu leef je nog. Vraag aan de Heere: 'mag ik leven tot Uw eer? Leert U mij naar U te luisteren en te doen wat U vraagt?' De Heere wil dat geven. Denk maar aan Psalm 81: 12: open je mond en Hij geeft mild en overvloedig.

De Israëlieten staan bij de oever van de zee te kijken. Ze zien de dode Egyptenaren. Ze zijn onder de indruk. Nu vrezen zij de Heere. Het volk gelooft in de Heere. De mensen geloven ook dat Mozes een knecht van de Heere is. Ze vertrouwen hen. Hij zal hen verder leiden op de reis naar Kanaän.

AFSLUITING

Voor ze verder trekken, zingen ze met elkaar een prachtig lied. Ze zingen over de wonderen die God gedaan heeft. Mirjam, de zus van Mozes, zingt samen met de vrouwen een refrein: 'zingt den HEE-

RE; want Hij is hogelijk verheven! Hij heeft het paard met zijn ruiter in de zee gestort!'

VERWERKING

Maak een keuze uit onderstaande mogelijkheden:

- sluit aan bij de introductie: praat met de kinderen over de 'wolk'. Wat hebben zij gehoord in het verhaal? Heeft een wolk bij ons nog deze betekenis? Waarom wel/niet?
- Zing met elkaar enkele liederen die met de doortocht door de Rode Zee te maken hebben (zie boven) of leer een nieuw lied aan.
- Met de kinderen in groep 5 en 6 kunt u een gesprekje voeren over de hand van God in de geschiedenis. Zie je vandaag ook nog dat God alle dingen in de wereld bestuurt? Maak het niet te moeilijk, maar vraag of de kinderen voorbeelden weten uit het wereldgebeuren, de geschiedenis van ons land, hun eigen persoonlijke of familielevens. Laat vooral Gods macht en majesteit naar voren komen.
- Misschien weten de kinderen uit groep 5 en 6 ook dat er in het doopformulier over 'de Rode Zee' gesproken wordt. U kunt een klein stukje met hen lezen en het verduidelijken.
- Hebben de Israëlieten vandaag ook nog vijanden die op hun ondergang uit zijn? U kunt de dingen noemen die in de Tweede Wereldoorlog gebeurd zijn, maar ook de spanningen in het Midden-Oosten. Ook in Nederland zien we soms een vorm van antisemitisme. Houd het wel simpel!
- Laat de kinderen een tekening maken over de doortocht door de Rode Zee.
- Praat met de kinderen over 'bang zijn'. Heb jij ook wel eens meegemaakt dat je heel bang was en niet meer wist wat je moest doen, net als de Israëlieten? Wat deed je toen?
- In veel psalmen staan gedeelten die verwijzen naar dit verhaal. Denk aan Psalm 78, 105, 106 en 136. U kunt met de kinderen een klein stukje uit een psalm lezen en dit met elkaar bespreken.
- Op de site staat nog een verwerking over dit verhaal.